

Regionsudvalgets udtalelse: »Beskyttelse og udvikling af historiske sproglige mindretal inden for rammerne af Lissabontraktaten«

(2011/C 259/06)

REGIONSUDVALGET

- understreger den store betydning, som mindretalssprogene og den sproglige mangfoldighed i Europa har for den sociale samhørighed generelt og i særdeleshed for borgerne og de samfund, de lever i. Endvidere giver mindretalssprogene mulighed for at fremme kreativitet og innovation med afsæt i de forskellige samfunds kulturarv, hvilket også er til gavn for den økonomiske udvikling;
- fremhæver den stigende interesse for dette emne i Europa, hvilket også kan aflæses i EU-rettens udvikling, ikke mindst i Lissabon-traktaten. Den indfører målet om respekt for medlemsstaternes rige kulturelle og sproglige mangfoldighed som afgørende forudsætning for at kunne beskytte og udvikle den europæiske kulturarv. Endvidere forbyder charteret om grundlæggende rettigheder enhver forskelsbehandling baseret på sprog eller tilhørsforhold til et nationalt mindretal;
- peger på sin egen vigtige rolle: Regionsudvalget er en forsamling, hvor der til gavn for alle historiske sproglige mindretal kan indsamles og udbredes eksempler på »god praksis« for beskyttelse og fremme af mindretalenes sprog og mere generelt deres kultur som udtryk for Europas kulturelle mangfoldighed;
- håber endeligt, at Kommissionen og Rådet bliver mere bevidste om nødvendigheden af et stærkere retsgrundlag, som kan gøre det muligt at føre en specifik, passende finansieret politik til gavn for de sproglige mindretal.

Ordfører Luciano CAVERI (IT/ALDE), medlem af Regionalrådet i den selvstyrende region Valle d'Aosta

I. POLITISKE ANBEFALINGER

REGIONSUDVALGET

Generelle bemærkninger

1. fastslår, at Den Europæiske Union er rig på historiske sproglige og nationale mindretal (der også kan defineres som oprindelige eller traditionelle), som taler et andet sprog end den pågældende stats officielle sprog;

2. påpeger, at de lokale og regionale myndigheder i henhold til subsidiaritetsprincippet spiller en stadig vigtigere rolle med hensyn til at beskytte og fremme denne kulturelle og sproglige mangfoldighed, f.eks. på de forskellige uddannelsesområder og -trin, på kulturområdet og i medierne samt i den regionale udvikling;

3. understreger den store betydning, som mindretalssprogene og den sproglige mangfoldighed i Europa har i social og kulturel sammenhæng generelt og i særdeleshed for borgerne og de samfund, de lever i. Endvidere giver mindretalssprogene mulighed for at fremme kreativitet og innovation med afsæt i de forskellige samfunds kulturarv, hvilket også er til gavn for den økonomiske udvikling;

4. minder om, at der i de seneste årtier er fremkommet stadig flere internationale retsinstrumenter til beskyttelse og udvikling af de såkaldte mindretalssprog, som det er tilfældet med FN's erklæring fra 1992 om rettigheder for personer, der tilhører nationale, etniske, religiøse eller sproglige mindretal, og de talrige erklæringer, konventioner og henstillinger, som UNESCO har afgivet lige fra sin oprettelse, hvoraf den nyeste er konventionen om beskyttelse og fremme af de kulturelle udtryksformers mangfoldighed fra 2005;

5. udtrykker navnlig anerkendelse for den vigtige rolle, Europarådet altid har spillet på det sprogpoltiske område, især takket være den skelsættende europæiske pagt om regionale sprog eller mindretalssprog fra 1992 og rammekonventionen om beskyttelse af nationale mindretal fra 1995;

6. henviser endvidere til resolutionen fra Europarådets Kongres af lokale og regionale myndigheder af 18. marts 2010 (301/2010) om mindretalssprog og deres bidrag til den regionale udvikling, hvori disse sprogs positive bidrag til den regionale udvikling fremhæves;

7. fremhæver den stigende interesse for dette emne i Europa, hvilket også kan aflæses i EU-rettens udvikling, ikke mindst i Lissabon-traktaten. Den indfører målet om respekt for medlemsstaternes rige kulturelle og sproglige mangfoldighed som afgørende forudsætning for at kunne beskytte og udvikle den europæiske kulturarv. Endvidere forbyder charteret om grundlæggende rettigheder enhver forskelsbehandling baseret på sprog eller tilhørsforhold til et nationalt mindretal;

8. bemærker, at endog før, der med dette retsgrundlag blev skabt et solidt beskyttelsessystem, havde de forskellige EU-institutioner anerkendt, at principperne for de gældende traktater (gældende fællesskabsret) omfattede elementer af en sådan beskyttelse, hvilket kom til udtryk i forbindelse med udvidelsen, hvor der i tråd med Københavnskriterierne krævedes aktive foranstaltninger til beskyttelse af sproglige mindretal. Hertil har også medvirket udviklingen i Domstolens retspraksis;

9. påpeger dog, at skønt udviklingen på det retlige område har banet vej for en større beskyttelse, altid under hensyntagen til de enkelte medlemsstaters forfatningsmæssige principper, er dette endnu ikke ensbetydende med, at Kommissionen råder over et retsgrundlag, som berettiger til specifikke budgetposter til gavn for de historiske sproglige mindretal;

10. fremhæver de bestræbelser, som de forskellige institutioner, herunder Regionsudvalget, udfolder for at beskytte flersprogethed i deres politiske aktiviteter og administrative arbejde, bl.a. ved gradvist at indføre mindretalssprog, hvilket aftalerne med Spanien og Det Forenede Kongerige er udtryk for;

11. bemærker, hvor positivt det er, at Kommissionen samarbejder med de forskellige organisationer i EU, der støtter sproglige mindretal. Her skal fremhæves den store indsats der gøres sammen med »The Network to Promote Linguistic Diversity« (NPLD – Nettet til fremme af sproglig mangfoldighed) og tidligere hen – før dets nedlæggelse – med Det Europæiske Kontor for Mindre Anvendte Sprog (EBLUL) og Mercator-nettet, som gennem tiden har beskæftiget sig med forskellige emner i tilknytning til mindretalssprog og -kulturer;

12. medgiver, at mange EU-programmer (f.eks. MEDIA, KULTUR, foranstaltninger til gavn for SMV'er, strukturfondene, udvikling af ny teknologi) allerede har finansieret foranstaltninger til gavn for sproglige mindretal, undertiden som led i politikker for store geografiske områder såsom Donau-strategien eller Alpe-konventionen (som gruppen »Alpeområdet« har beskæftiget sig med);

13. beklager, at det af en undersøgelse fra Europa-Parlamentet fra 2008, fremgår, at de midler, der afsættes til støtte for sproglig mangfoldighed, er gået tilbage set i forhold til det stigende antal EU-sprog.

REGIONSUDVALGET

Nødvendige foranstaltninger

14. peger på sin egen vigtige rolle: Regionsudvalget er en forsamling, hvor der til gavn for alle historiske sproglige mindretal kan indsamles og udbredes eksempler på »god praksis« for beskyttelse og fremme af mindretalenes sprog og mere generelt deres kultur som udtryk for Europas kulturelle mangfoldighed;

15. opfordrer Kommissionen til at fortsætte sit arbejde med at fremme sproglig mangfoldighed ved i forskellige sammenhænge at støtte sprogundervisning, herunder undervisning i mindretalssprog eller regionale sprog;

16. opfordrer EU-myndighederne til at fremme anvendelsen af disse sprog i den direkte kontakt mellem EU-institutionerne og borgerne – især når det gælder EU's websteder og online-kommunikation – som bevis på, at de historiske sproglige mindretal ligger EU nært på sinde;

17. opfordrer også de lokale og regionale myndigheder til gennem oplysningskampagner at skabe større viden om de sproglige mindretals rettigheder og udbrede kendskabet til deres egen kulturs rigdom og mangfoldighed i lokalsamfundet og resten af Europa;

18. anmoder Kommissionen om at yde støtte til de regionale og lokale institutioner i Europa, som beskæftiger sig med udvikling af undervisningen, i form af materiale og instrumenter såsom uddannelse af lærere under hensyntagen til de enkelte sprogsamfunds behov;

19. anbefaler, at mindretals- og regionale sprog bliver fuldt ud omfattet af EU's politik og programmer og tværgående prioriteter, især når det gælder den audiovisuelle sektor, uddannelse på alle niveauer, kultur og sprogindlæring samt politikken for territorialt samarbejde, regionaludvikling, turisme og ungdoms-udveksling;

20. foreslår Kommissionen og følgelig Rådet i den kommende planlægningsperiode at sørge for på en god måde at

inddrage mindretals- og regionale sprog i det næste rammeprogram for forskning, i programmerne KULTUR og MEDIA og i alle programmer for kultur-, uddannelses- og erhvervsuddannelsessektoren og ikke mindst i det integrerede program for livslang læring (LLP). Det samme bør gælde for områder såsom strukturfondene, den digitale dagsorden og alt, hvad der vedrører udvikling af menneskers potentiale og af ressourcerne i de samfund, de tilhører;

21. gør Kommissionen opmærksom på behovet for en overordnet og jævnligt ajourført ramme (også gennem opdatering af Euromosaik-studierne) for de forskellige tiltag til fordel for de historiske sproglige mindretal bl.a. for at give lejlighed til udveksling og et bedre indbyrdes kendskab. Dette kan bidrage til en solid kulturel samhørighed i den europæiske integration, som ikke bør tabe de regionale sprogs og mindretalssprogenes vigtige plads i det »europæiske puslespil« af syne;

22. håber endeligt, at Kommissionen og Rådet bliver mere bevidste om nødvendigheden af et stærkere retsgrundlag, som kan gøre det muligt at føre en specifik, passende finansieret politik til gavn for de sproglige mindretal;

23. anbefaler, at medlemsstaterne, som har en fremtrædende rolle, når det drejer sig om sprogpolitik, er åbne over for den sproglige mangfoldighed på deres område og forstår værdien af de historiske sproglige mindretal, idet anerkendelsen af den kulturelle arv og alle de andre værdier, som disse samfund viderebringer (historie, sprog og kulturværdier), bidrager til fredelig sameksistens og berigelse af den europæiske identitet.

Bruxelles, den 30. juni 2011.

Mercedes BRESSO
Formand for
Regionsudvalget